

**ELÄKETURVAKESKUS
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN**

Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare

Lainopillinen osasto

YLEISKIRJE

Päivämäärä Datum

16.11.1988

A 32/88 1

Työeläkelaitoksille

**TAKAUTUVASTI SUORITETTAVAN ELÄKKEEN MAKSAMINEN SOSIAALIVAKUUTUSTOIMI-
KUNNALLE TAI TYÖTTÖMYYSKASSALLE**

Eläketurvakeskuksen yleiskirjeellä 9/83 on annettu ohjeet takautuvan eläkkeen maksamisesta työvoimatoimikunnalle tai työttömyyskassalle. Lainsäädännössä sekä maksamiskäytännössä on tämän jälkeen tapahtunut muutoksia, joten ohjeet eivät enää ole vastanneet nykytilannetta. Ohjeet on nyt saatettu ajan tasalle. Tämä yleiskirje korvaa yleiskirjeen 9/83.

1
Säännökset

TEL 19 a §:n 3 ja 4 momentissa on säännökset takautuvan eläkkeen maksamisesta sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle. Tähän pykälään on viittaussäännökset lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa, maatalousyrittäjien eläkelaisissa, yrittäjien eläkelaisissa ja eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelaisissa sekä luopumiseläkelaisissa. Säännökset ovat olleet voimassa 1.2.1983 alkaen. Nykyisessä muodossaan ne kuuluvat seuraavasti:

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvain mukaista työttömyyspäivärahaa samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, eläkelaitoksen on työttömyyskassan tai sosiaalivakuutustoimikunnan vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun työttömyyspäivärahan määrää.

Eläke maksetaan työttömyyskassalle tai sosiaalivakuutustoimikunnalle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että työttömyysturvain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

N7YK9

Postiosoite Postadress

PL 11 00521 HELSINKI
PB 11 00521 HELSINGFORS

Käyntiosoite Besöksadress

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI
Sematorbron 7 00520 HELSINGFORS

Puhelin Telefon

(90) 1511
Telekopio (90) 1481172

Pankkitiliit Bakkonton

KOP 142610-4301
SYP 229838-581
SKOP 400031-1235

SHOP 572333-161
STS 710106-8117
PSP 5041-6

Lainopillinen osasto

16.11.1988

Samansisältöiset säännökset on kansaneläkelaiissa, valtion eläkelaiissa, merimieseläkelaiissa, Kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännössä sekä työttömyys-turvalaiissa.

2

Miksi takautuva eläke maksetaan työttömyyspäivärahan maksajalle

Vaatus eläkkeen maksamisesta sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle perustuu siihen, että työttömyyspäivärahaa on maksettu perusteettomasti. Näin on tapahtunut silloin, kun työttömyyspäivärahaa saaneelle on takautuvasti päivärahan maksajalle myönnetty eläke, jonka saaminen olisi joko kokonaan tai osittain estänyt työttömyyspäivärahan saamisen. Perusteettomasti maksettu päiväraha on tällöin perittävä takaisin. Aikaisemmin päiväraha perittiin henkilöltä itseltään. Menettely oli monimutkainen. Nykyisin työttömyyspäivärahan maksaja saa tietyin edellytyksin periä maksamaansa päivärahaa vastaavan summan eläkkeestä jo eläkkeen maksatusvaiheessa. Henkilöltä itseltään ei siten useinkaan enää tarvitse periä mitään.

Toisaalta myös eläkkeenhakijan toimeentulon kannalta saattaa olla tärkeää, että työttömyyspäivärahan maksaminen voi edelleen jatkua, vaikka eläkehakemus onkin tehty tai hylkäävästä eläkepäätöksestä on valitus vireillä. Jos eläkettä tulee maksettavaksi takautuvasti työttömyyspäivärahan ajalta, perusteettomasti maksettu päiväraha voidaan periä suoraan eläkkeestä.

3

Sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle maksettavaksi tuleva eläke

3.1

Takautuva eläke

Sosiaalivakuutustoimikunnalla tai työttömyyskassalla on oikeus saada itselleen vain työttömyyspäivärahan kanssa samanaikainen takautuvasti maksettava eläke. Takautuvan eläkkeen käsite on samansisältöinen kuin sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan ja työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovittustapauksissa: Eläke katsotaan myönnetyksi takautuvasti siltä osin kuin se kohdistuu aikaan ennen eläkkeen maksamisen alkamisaikaa.

Lainopillinen osasto

16.11.1988

3.2

Eläkkeen ja sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan vaikutus työttömyyspäivärahan saamiseen

Työttömyysturvalain mukaan työttömyyspäivärahaan ei ole lainkaan oikeutta mm. henkilöllä, joka saa työkyvyttömyyseläkettä täyden työkyvyttömyyden perusteella, yksilöllistä varhaiseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä, työttömyyseläkettä, sukupolvenvaih-doseläkettä, rintamaveteraanien varhaiseläkettä tai vanhuuseläkettä täysien palvelusvuosien perusteella. Jos työttömyyspäivärahan saajalle myönnetään takautuvasti joku mainituista eläkkeistä niin, että eläke kohdistuu päivärahan maksuaikaan, päivärahaa vastaava summa voidaan periä eläkkeestä.

Myös sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan saaminen on esteenä työttömyyspäivärahan maksamiselle. Työttömyyspäivärahan maksaja saa siten periä maksa-maansa päivärahaa vastaavalle ajalle takautuvasti myönnetyn sairauspäivärahan sen maksajalta. Jos työttömyyspäivärahaa vastaava osuus on jo saatu perityksi sairauspäivärahasta, työttömyyspäivärahan maksajalla ei enää ole tarvetta mahdollisen takautu-van eläkkeen vaatimiseen eläkelaitokselta.

SOVE-uudistus aiheutti sen, että työkyvyttömyyseläk-keen maksaminen alkaa yleensä vasta ensisijaisuusa-
jan päättymisen jälkeen. Yleensä työeläkepäätöskin voidaan antaa niin ajoissa, ettei takautuvaa työky-
vyttömyyseläkettä tule maksettavaksi. Sen sijaan on mahdollista, että takautuvasti myönnetty yksilöllinen varhaiseläke joudutaan maksamaan työttömyyspäi-
värahan maksajalle.

Alle 65-vuotiaalle myönnetty vanhuuseläke, joka ei perustu täysiin palvelusvuosiin, luopumiseläke ja työeläkelakien mukainen osatyökyvyttömyyseläke eivät kokonaan estä työttömyyspäivärahan saamista. Niiden määrä kuitenkin vähennetään päivärahasta.

Takautuvasti myönnetty osatyökyvyttömyyseläkekin voi siten tulla suoritettavaksi työttömyyspäivärahan maksajalle. Jos osaeläke muutetaan takautuvasti täy-deksi työkyvyttömyyseläkkeeksi, voi päivärahan mak-saja vaatia itselleen maksamaansa erotusta vastaavaa osaa takautuvasta eläkkeestä.

Kansaneläkelaitoksen maksamaan peruspäivärahaan on oikeus henkilöllä, joka täyttää työttömyysturvan saamisen yleiset edellytykset ja on taloudellisen tuen tarpeessa. Taloudellisen tuen tarvetta ei kui-

Lainopillinen osasto

16.11.1988

tenkaan edellytetä sellaiselta 55 vuotta täyttäneeltä henkilöltä, joka työttömäksi joutuessaan on täyttänyt työttömyysturvalaissa edellytetyn työssäoloehdon. Tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon mm. hakijan saama perhe-eläke. Sosiaalivakuutustoimikunnan vaatimus eläkkeen maksamisesta sille voi näin ollen koskea myös perhe-eläkettä.

Työttömyyskassalle perhe-eläke ei voi tulla maksettavaksi.

4

Eläkkeen kanssa samalta ajalta maksettu työttömyyspäiväraha

Eläkkeen maksaminen sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle edellyttää, että työttömyyspäivärahaa on maksettu takautuvasti myönnetyn eläkkeen kanssa samalta ajalta. Toimikunnalla ja kassalla on oikeus saada eläke itselleen vain maksamaansa määrään saakka. Tässä edellytetään siis sekä ajallista että määrällistä vastaavuutta.

Eläkkeen ja yhdenjaksoisesti maksetun työttömyyspäivärahan samanaikaisuutta tutkittaessa ratkaisevia ovat alkamis- ja päättymispäivät. Jos eläke ja yhdenjaksoinen työttömyyspäiväraha on maksettu samalta ajalta, päivärahan maksajalle suoritetaan koko takautuva eläke päivärahan määrään saakka.

Työttömyyspäivärahaa maksetaan vain viideltä päivältä viikossa. Tästä huolimatta päivärahan maksajalle suoritetaan päiväraha-ajalle myönnetty koko eläke eli siis seitsemältä päivältä viikossa tuleva eläke.

Ellei päivärahaa ole maksettu kokonaisuudessaan kuukaudelta, vastaava eläke-erä lasketaan päivän tarkkuudella. Päiväeläkkeen suuruus on kuukausieläke jaetuna 30:llä, koska eläke katsotaan maksetuksi 30 päivältä kuukaudessa.

5

Muun kuin työttömyyseläkkeen periminen

5.1

Tieto eläkkeen hakemisesta

Sosiaalivakuutustoimikunnan tai työttömyyskassan asiana on selvittää, onko työttömyyspäivärahaa saanut tai hakenut henkilö jo hakenut tai aikeissa hakea eläkettä. Eläkelaitoksella ei siis ole velvollisuutta ilmoittaa tästä. Jos eläkelaitoksen tiedossa kuitenkin on, että takautuvalta ajalta on makset-

N7YK9

Lainopillinen osasto

16.11.1988

tu työttömyyspäivärahaa - esim. eläkehakemuksessa on mainittu asiasta - eläkelaitos voi ottaa yhteyttä päivärahan maksajaan, jotta tämä tietää käynnistää perimistoimet.

Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto hoitaa käytännössä sosiaalivakuutustoimikunnan puolesta työttömyyspäivärahan maksamiseen liittyviä asioita.

5.2

Ilmoituksella on määräaika

Eläkelaitoksen on saatava sosiaalivakuutustoimikunnalta tai työttömyyskassalta ilmoitus eläkkeen maksamisvaatimuksesta eli ns. ennakoilmoitus vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää, jotta laitos olisi velvollinen suorittamaan näille takautuvaa eläkettä.

Kahden viikon määräaika lasketaan maksupäivästä. Maksupäivä on se päivä, jolloin eläkelaitos antoi määräyksen eläkkeen maksamisesta.

Sosiaalivakuutustoimikunnalla ja työttömyyskassalla on lakiin perustuva oikeus vaatia takautuvaa eläkettä itselleen vain, jos kahden viikon määräaika on noudatettu. Eläkelaitos voi kuitenkin pidättää takautuvasti myöntämänsä eläkkeen vielä määräajan jälkeinkin saapuneen ilmoituksen perusteella, jos se käytännössä on mahdollista.

Ennakoilmoitus on vain ilmoitus siitä, että eläkkeenhakija on saanut työttömyyspäivärahaa. Päivärahan maksajalla ei vielä ennakoilmoitusta antaessaan ole tiedossa päivärahojen lopullisia määriä ja maksuaikoja. Vasta myöhemmin eläkelaitokselle toimitetaan varsinainen perimisilmoitus, jossa on yksilöity eläkelaitokselta perittävä summa.

Ennakoilmoitukset lähetetään Eläketurvakeskukseen, joka toimittaa ne edelleen niihin eläkelaitoksiin, joissa eläkehakemus on vireillä tai tulee vireille. Jos on tarpeen selvittää, onko ilmoitus tehty ajoissa, pidetään ratkaisevana sitä päivää, jona ennakoilmoitus on saapunut eläkelaitokselle, ei Eläketurvakeskukseen saapumispäivää.

Ilmoitusliikenne voidaan hoitaa lomakkeella Työttömyysturvalain 45 §:n mukainen ilmoitus. Lomake on tehty työn helpottamiseksi eikä sen käyttö ole edellytyksenä päivärahan maksajan ilmoituksen hyväksymiselle. Muulla tavoin hoidettujen ilmoitusten pitää

Lainopillinen osasto

16.11.1988

kuitenkin olla riittävän selviä. Lomake on liitteenä 1.

5.3

Menettely eläkelaitoksessa

Eläkelaitos pidättää takautuvasti myöntämänsä eläkkeen, jos ennakkoilmoitus on tullut. Tämä osa eläkkeestä voidaan maksaa vasta perimisilmoituksen saavuttua.

Eläkelaitos ilmoittaa saamansa ennakkoilmoituksen perusteella tiedon takautuvasti myönnetystä eläkkeestä suoraan ilmoituksen lähittäneelle työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle. Tieto lähetetään samalla lomakkeella, jolla ennakkoilmoitus on saatu. Saamansa ilmoituksen perusteella työttömyyspäivärahan maksaja sitten lähettää perimisilmoituksen eläkelaitokselle.

Vaikka takautuvaa eläkettä ei tulekaan maksettavaksi, jokainen ennakkoilmoituksen saanut eläkelaitos palauttaa lomakkeen.

Takautuvaa eläkettä ei makseta eläkkeensaajalle itselleen ennen kuin Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto tai työttömyyskassa on ilmoittanut, että eläke tai osa siitä voidaan maksaa hakijalle.

Takautuvalta ajalta pidätetyn eläkkeen maksamisesta on annettava päätös, jossa on muutoksenhakuohje. Päätös toimitetaan kaikille asianosaisille.

6

Takautuvan eläkkeen pidättäminen

Takautuvaa eläkettä pidätettäessä menetellään samalla tavalla kuin sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa ja työeläkettä yhteensovitettaessa. Eläke on takautuvaa siltä osin kuin se kohdistuu eläkkeen alkamishetken ja sen maksun alkamisen väliseen aikaan.

Lainopillinen osasto

16.11.1988

Eläkkeen maksamisen alkamisajankohta määrätään seuraavasti:

kun eläkepäätös annetaan	maksaminen alkaa
kuukauden 1-15 päivänä	seuraavan kuukauden 1 päivänä
kuukauden 16-31 päivänä	seuraavan kuukauden 16 päivänä

Jos eläkkeen maksamisen alkamisajankohta on kuukauden 16 päivä, katsotaan takautuvasti myönnetyn eläkkeen osan käsittävän puolet tämän kuukauden eläkerästä.

Eläkkeen myöntämistä koskevassa päätöksessä on mainittava takautuvasti myönnettävän eläkkeen pidättämisestä ja syy siihen.

7

Takautuvan työttömyyseläkkeen periminen

Työttömyyseläkettä myöntäessään eläkelaitoksella on aina pyyntö takautuvan eläkkeen maksamisesta työttömyyspäivärahan suorittajalle. Ilmoitus tästä on työttömyystodistuksessa. Kun työttömyystodistus on hakemuksen liitteenä, pyyntö takautuvan eläkkeen maksamisesta on aina tullut ajoissa eläkelaitokselle.

Jos eläkelaitos antaa työttömyyseläkepäätöksen myöhemmin kuin eläkkeen maksamiskuukautta edeltäneen kuukauden 15. päivänä, sen on selvitettävä, kenelle takautuva eläke maksetaan. Laitos voi maksaa takautuvan eläkkeen vasta, kun se on saanut työttömyyspäivärahan maksajalta selvityksen samalta ajalta mahdollisesti maksetuista työttömyyspäivärahoista.

Käsittelyn nopeuttamiseksi ja takautuvan päätöksen välttämiseksi eläkelaitos voi puhelimitsekin tiedustella työttömyyspäivärahan maksamista Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistosta tai työttömyyskassasta ja pyytää samalla mahdollisen perimisilmoituksen. Perimisilmoituksena voidaan käyttää Työttömyysturvain 45 §:n mukainen ilmoitus-lomaketta.

Jos asiaa ei etukäteen hoideta puhelimitse, Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto lähettää perimisilmoituksen saamansa eläketapahtumailmoituksen perusteella, kun eläke on myönnetty. Työttömyyskassan perimisilmoitus saadaan, kun kassalle on mennyt ilmoitus myönnetystä eläkkeestä. Näissä tapauksissa

N7YK9

Lainopillinen osasto

16.11.1988

takautuva eläke on pidätettävä ja sen maksamisesta on annettava eri päätös.

8

Mitä sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle maksetaan

Työttömyyspäivärahan maksaja perii eläkelaitokselta päivärahan nettomäärän eli sen määrän, jonka henkilö on työttömyyspäivärahana saanut, jos työeläke maksetaan päivärahan maksajalle ennen perusteettomasti maksetun päivärahan verotusvuoden heinäkuun loppua. Jos perintä tai maksu tapahtuu tämän jälkeen, päivärahan maksaja perii eläkelaitokselta päivärahan bruttomäärän.

Jos perittävä työttömyyspäiväraha tai osa siitä on ilmoitettu nettomääräisenä, mutta eläkelaitos ei ole suorittanut maksua päivärahan maksajan lomakkeessa ilmoittamaan päivään mennessä ja päiväraha sen vuoksi tulisi perittäväksi bruttomääräisenä, työeläkelaitoksen on pyydettävä uusi laskelma perittävän päivärahan tai sen osan bruttomäärästä, ellei bruttosummakin jo näy lomakkeella.

Jos päivärahaa on maksettu aiheettomasti useamman vuoden aikana, osa päivärahasta voi siis tulla perittäväksi bruttona, osa nettona.

Eläke jaetaan työttömyyspäivärahan maksajalle ja mahdollisille muillekin saajille eläkkeen maksamisen ensisijaisuusjärjestyksessä niiden maksamia korvauksia vastaavilta ajoilta. Eläkkeen maksamisen ensisijaisuusjärjestys käy ilmi yleiskirjeen liitteestä 2.

Työttömyyspäivärahan maksajalle suoritettavasta eläkkeestä pidätetään vero. Tätä ennen takautuvaa eläkettä on kuitenkin jo voitu maksaa jollekin saajalle ennakonpidätystä suorittamatta. Liitteessä 3 kerrotaan veron ennakonpidätyksen suorittamisesta samoin kuin rekisteröidyn lisäedun ja viivästyskorotuksen maksamisesta.

Työttömyyspäivärahan maksaja lähettää perimisilmoituksen seuraavalle eläkelaitokselle vasta, kun suoritus edelliseltä eläkelaitokselta on saatu. Jokaiselle eläkepäätöksestä ilmoittaneelle eläkelaitokselle tulee vastaus perimisilmoituksella.

Lainopillinen osasto

16.11.1988

9
Sosiaalivakuutustoimikunnilla ja työttömyyskassoilla tietojensaanti-
oikeus

Koska sosiaalivakuutustoimikunnilla ja työttömyys-
kassoilla on lakiin perustuva oikeus periä itselleen
takautuvasti myönnettävää eläkettä, niillä on myös
oikeus saada tietoja eläkehakemusten vireilläolosta,
eläkkeiden myöntämisestä ja määristä.

ELÄKETURVAKESKUS

Pentti Koivistoinen
Tapio Karsikas

Vastaanottaja

Sosiaalivakuustoitokunnan / Työttömyyskassan nimi ja osoite

Eläketurvakeskus
PL 11
00521 HELSINKI

ENNAKKOILMOITUS

Sukunimi ja etunimet		Henkilötunnus	
Työttömyyspäiväraha myönnetty / 19 alkaen		Maksaminen jatkuu Maksaminen on päättynyt / 19	
Paikka ja aika		Allekirjoitus	
Käsittelijä ja puhelin:			

ILMOITUS TYÖELÄKEPÄÄTÖKSESTÄ

☐ Takautuvaa eläkettä ei tule maksettavaksi	Eläkkeen määrä yhteensä		
☐ Takautuva eläke maksetaan ajalta	Brutto	mk Netto	mk
Lisätietoja		Eläkelaji	
Eläkelaitos merkitsee nimensä ja osoitteensa perimisilmoituksen osoitekenttään.			
Paikka ja aika		Allekirjoitus	
Käsittelijä ja puhelin:			

PERIMISILMOITUS

Vastaanottaja (eläkelaitoksen nimi ja osoite)

Vaatimus raukeaa Takautuva eläke voidaan maksaa kokonaan eläkkeensaajalle.

Takautuva eläke peritään alla olevan laskelman mukaisesti. Jos maksua ei ole suoritettu / 19 mennessä, pyydettyä uusi laskelma.

Ajanjaksot, joilta peritään	Maksettu vakuutetulle				Peritty muualta				Peritään eläkelaitokselta yhteensä mk
	Päivien lukum	mk / pv	Yhteensä mk		Ajalta	Yhteensä mk			
			brutto	netto		brutto	netto		

Maksupaikka (Rahalaitos ja konttori / Postisirtotilin numero)

Paikka ja aika

Allekirjoitus

Käsittelijä ja puhelin:

Lainopillinen osasto

ELÄKKEEN MAKSAMISEN ENSISIJAISUUSJÄRJESTYS

Silloin, kun eläkettä joudutaan maksamaan eri tahoille, on syytä noudattaa seuraavaa ensisijaisuusjärjestystä:

1. Sairausvakuutusrahasto (TEL 4 d § 4 mom.)
2. YEL- ja MYEL-vakuutusmaksupidätykset (YEL 12 § 5 mom. ja MYEL 12 § 4 mom.)
3. Työnantaja (TEL 19 c §)
4. Työttömyyskassa/Sosiaalivakuutustoimikunta (TEL 19 a § 3 ja 4 mom.)
5. Kansaneläkelaitos (TEL 19 a § 5 mom.)
6. Sosiaalilautakunta, ehdottomat perusteet (SosHL 29 § ja 38 §, LSL 46 §, TEL 19 a § 2 mom.)
7. Potilasvakuutusyhdistys (PotilasvahinkoL 9 §)
8. Ulosmittaus (UL 4 luku 7 b §)
9. Sosiaaliturvasopimukset
10. Sosiaalilautakunta, harkinnanvaraiset perusteet (TEL 19 a § 2 mom.)
11. Edunvalvojat, valtakirjat (TEL 19 b § 2 mom.)

Lainopillinen osasto

VERON ENNAKONPIDÄTYS, REKISTERÖITY LISÄETU JA VIIVÄSTYSKOROTUS

Kenelle eläke maksetaan	Ennakonpidätys suoritetaan		rekisteröity lisäetu maksetaan		viivästyskoro- tus maksetaan	
	kyllä	ei	kyllä	ei	kyllä	ei
Sairausvakuutusrahasto		x		x		x
YEL/MYEL-eläkelaitos (vakuutusmaksupidä- tykset)	x		x		x	
Työnantaja		x	x		x	
Työttömyyskassa/ Sosiaalivakuutus- toimikunta	x		x			x
Kansaneläkelaitos	x		x			x
Sosiaalilautakunta	x		x		x	
Potilasvakuutusyhdistys		x	x			x
Ulosmittaus	x		x		x	
Ulkomaat (Ks. yleiskirje A 33/88, kohta 7)						
Edunvalvoja/ valtakirja	x		x		x	
Eläkkeensaaja	x		x		x	